

Írta: Molnár László

Diákotthonok a gyermekvédelmi törvény tükrében

Az Értük-Velük Egyesület ezzel a címmel rendezett konferenciát 1998. február 23-24-én Salgótarjában.

Előzménynek tekinthető az ugyancsak az Egyesület által szervezett Gyermekvédelem a gyógypedagógiában című konferencia (1997. Zánka).

Az Értük-Velük Egyesület jó ideje jelentős aktivitást fejt ki az általános iskolák és diákotthonok megreformálásáért, átalakításáért. (Az általános iskolák és diákotthonok a tanköteles korú fogyatékosoknak minősített gyermekek alapfokú oktatását ellátó közoktatási intézmények.)

Az Egyesület munkája azért is jelentős, mert NGO-ként valójában kormányzati feladatot igyekezett előmozdítani a gyermekvédelmi törvény elfogadásáig, nevezetesen a közoktatási és népjóléti tárca közös kompetenciájába tartozó általános iskolák és diákotthonok státusának tisztázását.

A tisztázás arra irányult, hogy az állami gondoskodás hatálya alá tartozó fogyatékos gyermekeknek az érintett intézményben történő gondozása-nevelése gyermekvédelmi ellátás, hiszen ők gondozotti státuszuk okán kerültek az ellátásba és nem fogyatékoságuk miatt. Ezért az iskolák illetékessége nem lehet több, mint a (szegregált) gyógypedagógiai oktatás maga.

Tehát mindazok az ellátások és elhelyezési formák – gyermekotthon, lakásotthon, nevelőszülői elhelyezés – megilletik a fogyatékos gondozott gyermeket is, amelyek gyermekotthonban élő ép társaikat.

Ezzel szemben a diákotthonban csakis a hetes (hétközi) elhelyezett gyermekek lehetnek, mert az nem más, mint a kollégiumi ellátás egy formája, amelynek indokai közismerten mások.

A XXXI. törvény a fenti értelemben tisztázta a helyzetet, szakmailag korrekt szabályozást eredményezett.

Meglátásom szerint a mostani konferenciával az Egyesület a főhatóság(ok) feladatát igyekezett ellátni, mert az átalakulás számos fontos és néhány tekintetben problematikus kérdését 1997. november 1-je után a minisztériumoknak haladéktalanul tisztázniuk kellett volna.

Semmi baj azzal, hogy civil szervezet felkészítést tart a törvény végrehajtásáról, de szépséghibánál több, hogy nem kormányzati megrendelésre teszi ezt. Mert sok helyütt a világban a kormányzatok az NGO-tól rendelnek meg efféléket, sőt jogszabály-tervezeteket is, ami korántsem jelenti az állami felelősség privatizálását.

Talán magától érthető, hogy ezért nem elmarasztalás, hanem annál inkább dicséret illeti az Egyesületet.

Az itt közölt állásfoglalásból kitűnik, hogy a konferencia résztvevői megfogalmazták azirányú igényüket, hogy a felkészítés a minisztérium céltudatosan megszervezett tevékenysége legyen.

A konferencia, amely elsősorban az igazgatás kérdéseit taglalta, változó színvonalú előadókat tudott felkérni. Jellemző volt az az újabban egyre több rendezvényen tapasztalható jelenség, hogy az előadók rutinszerűen eldarálják szokásos mondókájukat, mitsem törődve a

hallgatósággal, amely jelen esetben gyógypedagógusokból, máskor nonprofit szervezetek képviselőiből vagy éppen gyermekotthonok dolgozóiból áll.

A fáradtság és/vagy involváltság hiánya sokat ront a hitelességen, és további bizonytalanságban tartja a változásokra kellően fel nem készített szakembereket. Természetesen hiteles és tanulságos beszámolók is elhangzottak, a gyermekotthonná történő átalakulás kezdeti lépéseiről, biztató szakmai törekvésekről.

A konferencia részletes szakmai programjának ismertetésétől most el kell tekintenünk, de folyamatosan hírt adunk a gyógypedagógiai intézményhálózat átalakulásának kérdéseiről és természetesen az Értük-Velük Egyesület és más szervezetek ilyen irányú munkájáról.